

Rakennusvalvonta / Lahden kaupunki

Viite: Lausuntopyyntö 22.5.2025

Asia: Rakennuslupa 398-2024-715, Mustankalliontie 14, Lahti

Kyseiseen kiinteistöön on haettu rakentamislupaa uudelle ulkorakennukselle. Lahden museot/ Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo toteaa hakemukseen pyydettyinä lausuntonaan seuraavaa.

Suunnittelualue sijoittuu Pyhättömän länsiosan pientaloalueelle, joka on rakentunut kaupunginarkkitehti Kaarlo Könösen vuonna 1936 ja 1939 laatimien asemakaavojen pohjalta. Talot on pystytetty vuosina 1937–1940. Mustankalliontiellä ja Vesitorninkadulla rakennukset on sijoitettu kadun toisella puolella tontin keskelle ja Mustankalliontie 14:n puolella kiinni katulinjaan. Lahtelainen rakennusmestari Pauli Leiskallio piirsi noin kaksi kolmasosaa alueen rakennuksista. Niissä on vielä klassismin piirteitä, kuten kääntyvä räystäänalus, mutta esimerkiksi ikkunoiden sijoitus ja malli ovat funktionalismia. Alueen yhtenäistä ilmettä, rakennusten harkittua sijoitusta ja ominaispiirteitä sekä puutarhoja tulee vaalia. Alue on viimeisimpänä inventoitu Päijät-Hämeen rakennetun kulttuuriympäristön selvityksen (MARY 2024) yhteydessä ja on maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö. Alueella on rakennushistoriallisia ja maisemallisia arvoja. Rakennushistorialliset arvot liittyvät historialliseen tyyppisyyteen, alkuperäisyyteen sekä historialliseen kerroksellisuuteen.

Alueella voimassa olevassa asemakaavassa 398A-500 kohde on varustettu merkinnällä AO/s : *”Erillispientalojen korttelialue, jolla ympäristö säilytetään. Korjattavien rakennusten ja uudisrakennusten tulee soveltua ympäristöön. Katon tulee olla satulakatto.”* Kohteen tontilla on sallittu 20 kem² suuruisen autonsäilytyspaikan rakentaminen asemakaavassa osoitetulle rakennusalueelle. Alueelle on laadittu rakentamistapaohje Pyhättömän länsiosan rakentamishojeisto (1985).

Rakennuslupahakemuksen liitteistä käy ilmi, että autokatoksen sijoittelu poikkeaa asemakaavassa määrätystä. Museolla ei ole huomautettavaa tästä poikkeamisesta, sillä sijoittelu noudattaa alueen yleisilmettä eikä vaaranna alueen kulttuurihistoriallisten tai maisemallisten arvojen säilymistä.

Rakennuslupahakemuksen liitteeksi toimitetuista julkisivupiirustuksista käy ilmi, että autotallirakennuksen pohjoisjulkisivun osastoiva EI60 seinän verhousmateriaaliksi on esitetty maalattua kivilevyä. Kyseinen verhousmateriaali ei sovellu alueen yleisilmeeseen ja on rakentamistapaohjeen vastainen. Rakentamistapaohje edellyttää autokatosten verhoukseksi puuta tai rappautusta. Puuverhouksessa vaadittava palonkesto voidaan toteuttaa puuosien palosuojakäsittelyn avulla, eikä levyverhous ole näin ollen perusteltu.

Rakentamistapaohjeen mukaan rakennuksen väriyksen yleisilmeen tulee olla tasapainoinen, pehmeä ja hillitty. Rakennuslupahakemuksessa asuinrakennukselle sekä autotallille esitetty julkisivun värit on alueen ominaispiirteiden vastainen. Esitetty väri, Q574 (Tikkurilan värikartta), on alueelle liian tumma ja kontrastinen muun rakennuskannan kanssa. Vihreä on värinä alueelle sopiva, mutta sen tulee olla nyt esitettyä vaaleampi, esimerkiksi RGB 195,195,175 tai tummuudeltaan vastaava tai tätä vaaleampi.

Alueen kulttuurihistoriallisten arvojen sekä alueellisten ominaispiirteiden turvaamiseksi museo edellyttää seuraavaa:

- Rakentamistapaohjeen mukaisesti tulee rakennusten verhouksmateriaalina käyttää puuverhousta tai rappautta myös autokatoksen osalta.
- Julkisivupiirustuksissa ja väriyssuunnitelmassa esitetty julkisivujen värin tulee muuttaa vaaleampaan sävyyn.
- Nosto-oven sijaan museo suosittelee autotalliin kaksilehtistä puuovea. Uudet ulko-ovet tulee suunnitella alkuperäisiä ovia vastaaviksi. Valkoiset ovilehdet eivät ole alueelle tyypillisiä.

Suunnitelmien muokkaaminen vastaamaan alueen kulttuurihistoriallista arvoa palvelee Pyhättömän pientaloalueen säilymistä yhtenäisenä. Päivitettyjä suunnitelmia voi museo kommentoida sähköpostitse.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö

Liisa Koskelainen

rakennustutkija

Sanni Hujanen

Tiedoksi: Museovirasto